

T. C.
YÜKSEKÖĞRETİM KURULU BAŞKANLIĞI

Sayı : B.30.0.EÖB.0.00.00.03-08.03 - 2818
Konu : Diploma

Bilkent / ANKARA

14.06.2010*019530

ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE

İLGİ: Boğaziçi Üniversitesi Rektörlüğü'nün 14/05/2010 tarih ve B.30.2.BÜN.0.0.00.01/A.2-1067 sayılı yazısı.

İlgi yazı ile Üniversiteleri Eğitim Fakültesi'ne bağlı olarak Ortaöğretim Fen ve Matematik Alanları Eğitimi Bölümü tarafından eğitim süresi (3,5 yıl+1,5 yıl) 5 yıl olan Fizik, Kimya ile Matematik alanlarında birleştirilmiş tezsiz yüksek lisans programlarında öğretmen adaylarının yetiştirildiği, bu programlardan mezun olan öğrencilerin akademik kariyer yapmak istedikleri doktora programlarına başvurduklarında mezun oldukları programlar yüksek lisans olarak tanınmadığı ve üniversitelere tarafından kabul görmedikleri, programlarının 1,5 yıllık tezsiz yüksek lisans kısmının lisanslarına sayıldığı, mezunlarının doktora kabul edilebilmek için mecburen lisans sonrası yapılan lisansüstü programlarına başvuruda buldukları, erkek öğrenciler söz konusu programlardan mezun olurken aldıkları diplomada "Birleştirilmiş Tezsiz Yüksek Lisans" yazdığı için, girmiş oldukları yüksek lisansta okurken tehir işlemlerinin yapılmadığı, Milli Savunma Bakanlığı tarafından 1111 sayılı Askerlik Kanunu'nun 12. maddesi uyarınca askere çağrıldıkları ve eğitimlerinin yarım kaldığı bildirilerek, mağduriyetlerinin giderilmesi istenmektedir.

Yükseköğretim kurumlarımız bünyesinde yer alan Tıp, Diş Hekimliği ve Veteriner gibi Fakültelerin lisans öğrenim sürelerinin en az 5 yıl (10 yarıyıl) olması nedeniyle söz konusu fakülte mezunlarının görmüş oldukları öğrenim Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliğinin 2/b maddesi uyarınca yüksek lisans düzeyinde sayılmaktadır.

Eğitim Fakülteleri bünyesinde yer alan Fizik, Kimya ile Matematik Öğretmenliği Programlarının öğretim sürelerinin 5 yıl olması nedeniyle söz konusu yönetmelik çerçevesinde mezunları yüksek lisans düzeyinde sayılmakta olup, mezunlarına ise lisans diploması verilmesi gerekmektedir.

Bilindiği üzere, yurdumuzdaki lisansüstü eğitim 01/07/1996 tarih ve 22683 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmelik hükümleri uyarınca yapılmaktadır. Söz konusu yönetmeliğin 2-b maddesinin 02/06/2007 tarih ve 26540 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan değişik şekilde, Doktora programına başvurabilmek için adayların bir lisans veya yüksek lisans diplomasına, hazırlık sınıfları hariç en az 10 yarıyıl süreli Tıp, Diş Hekimliği ve Veteriner Fakülteleri diplomasına, Eczacılık ve Fen Fakültesi lisans veya Yüksek lisans derecesine veya Sağlık Bakanlığınca düzenlenen esaslara göre bir laboratuvar dalında kazanılan uzmanlık yetkisine sahip olmaları ve ALES' den başvurduğu programın puan türünde 55 (lisans diplomasıyla başvuranlardan 70) standart puandan az olmamak koşuluyla ilgili senatoca belirlenecek ALES standart puanına sahip olmaları gerekir. Doktora programlarına öğrenci kabulünde, ALES puanı yanı sıra gerekirse, lisans ve/veya yüksek lisans not ortalaması ve mülakat sonucu da değerlendirilebilir. Bu değerlendirmeye ilişkin hususlar ile başvuru için adayların sağlaması gereken

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
KAMU DENETÇİLİĞİ KURUMU
(OMBUDSMANLIK)

SAYI : 2019/5301-S.7947

BAŞVURU NO : 2019/276

KARAR TARİHİ : 08/07/2019

KISMEN TAVSİYE KISMEN RET KARARI

BAŞVURAN :

BAŞVURUYA KONU İDARE : YÜKSEKÖĞRETİM KURULU BAŞKANLIĞI

ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ

BAŞVURUNUN KONUSU : Başvuranın, YÖKSİS'te yer alan mezuniyet bilgisinin 'yüksek lisans' şeklinde değiştirilmesi ile öğretim görevlisi kadrolarına başvuru özel şartına ilişkin değişiklik yapılması veya Yönetmeliğe geçiş hükmü eklenerek tarafına da başvuru hakkı tanınması talepleri hk.

BAŞVURU TARİHİ : 08/01/2019

I. BAŞVURANIN İDDİA VE TALEPLERİ

1. Başvuran ... Kurumumuza yapmış olduğu 08//01/2019 tarihli başvurusunda, özetle; Atatürk Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği Bölümü'nden 31/05/2007 tarihinde mezun olduğunu, diplomasında mezuniyet derecesi olarak "Yüksek Lisans Derecesi" ibaresinin yer aldığını, Yükseköğretim Kurulu Lisansüstü Eğitim Öğretim Yönetmeliğinin 16'ncı maddesinin ikinci fıkrasında "*Hazırlık sınıfları hariç, on yarıyıl süreli lisans eğitimi alanlar yüksek lisans derecesine sahip sayılır.*" ifadesinin ve mezkur Yönetmeliğin Geçici 3'üncü maddesine göre "*6/02/2013 tarihinden önce tezsiz yüksek lisans programlarına kayıtlı olan veya mezun olan öğrenciler doktora programlarına başvurabilir*" ifadesinin yer aldığını, anılan maddeden hareketle, belirtilen tarihten önceki tezsiz yüksek lisans mezunlarının tezli yüksek lisans mezunu gibi değerlendirildiğini, doktora programlarına müracaat haklarının saklı tutulduğunu, anılan maddeye göre yüksek lisans mezunu oldukları ve belirtilen tarihten önce mezun oldukları için de tezli yüksek lisans mezunu gibi değerlendirilmeleri gerektiğini, ancak Diplomasında yüksek lisans derecesi yazmasına rağmen hem YÖKSİS bilgilerinin hem de üniversite ile yapılan görüşmelerde "*diplomanız yüksek lisans derecesi olsa da lisans mezunu olduklarının*" beyan edildiğini, 9/11/2018 tarihli ve 30590 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan ~~Öğretim Üyesi Dışındaki Öğretim Elemanı~~

Kadrolarına Yapılacak Atamalarla ilgili Yönetmeliğin 7'inci maddesinin üçüncü fıkrasında “*Öğretim görevlisi kadrosuna başvuracak adaylarda en az tezli yüksek lisans derecesine sahip olmak şartı aranır.*” denildiğini ifade etmekte, bu düzenleme ile ilan edilecek olan ve tezli yüksek lisans şartı konulacak olan bu kadrolara müracaatının mümkün olup olmadığı, yine anılan düzenleme kapsamında özel üniversitelere ait güncel doktora/öğretim görevlisi ilanlarının nasıl yorumlanacağı sorulmakta, bu alımlara başvuru imkanı sağlanmaz ise hak kaybına uğrayacakları belirtilerek mağduriyetlerin önüne geçilmesi ve başvuru imkanı sağlanması açısından anılan düzenlemeye 2013 yılı öncesi mezunlar hariç ibaresinin konulmasını, başvuru hakkının sağlanmasını, YÖKSİS bilgi sitemindeki bilgilerin diplomada olduğu gibi yüksek lisans olarak düzeltilmesini talep etmektedir.

II. İDARENİN BAŞVURUYA İLİŞKİN AÇIKLAMALARI

2. Kurumumuzun 20/02/2019 tarihli ve E.4094 sayılı bilgi-belge isteme yazısına cevaben gönderilen Atatürk Üniversitesi Rektörlüğü'nün 01/03/2019 tarih ve E.1900073999 sayılı yazısı ve eklerinde özetle;

2.1. Başvuranın, 16/09/2002 tarihinde Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalına kayıt yaptırdığı, 31/05/2007 tarihinde ... sayılı diploma ile mezun olduğu, tamamlamış olduğu programın hazırlık sınıfı bulunmadığı, Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı'nın 14/06/2010 tarih ve ... sayılı yazısına istinaden başvuranın diplomasının yüksek lisans diploma düzeyinde sayıldığı ancak mezunlarına lisans diploması verildiği;

2.2. Üniversitenin Öğrenci Bilgi Sisteminin YÖK Bilgi Sistemine (YÖKSİS) entegre olduğu, Üniversite tarafından Öğrenci Bilgi Sistemine girilen mezuniyet bilgilerinin anlık olarak adı geçen sisteme gönderildiği, başvuranın YÖKSİS üzerindeki mezuniyet bilgisinin Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği Programı (5 yıllık) şeklinde olduğu, mezuniyet türünün lisans veya lisansüstü olduğuna yönelik herhangi bir bilginin bulunmadığı bilgilerine yer verilmektedir.

3. Kurumumuzun 20/02/2019 tarih ve E.4093 sayılı bilgi ve belge talebine yanıt verilmemesi üzerine gönderilen 17/04/2019 tarihli ve S.1486 sayılı tekit yazısına cevaben iletilen Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı'nın 16/05/2019 tarih ve E.36597 sayılı yazısında;

“09/1/2018 tarihli ve 30590 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Öğretim Üyesi Dışındaki Öğretim Elemanı Kadrolarına Yapılacak Atamalarda Uygulanacak Merkezi Sınav ile Giriş Sınavlarına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in 7 inci maddesinin 3. fıkrasında yer alan “Öğretim görevlisi kadrosuna başvuracak adaylarda en az tezli yüksek lisans derecesine sahip olmak şartı aranır.” hükmü yükseköğretimin kalitesini artırma amacına yönelik düzenlenmiştir.

Öğretim görevlisi kadrosuna başvurularında istenilen yüksek lisans şartının “tezli” olmasına ilişkin hükümler 14/03/2016 tarihinde yapılan yönetmelik değişikliğiyle birlikte mevzuatımıza girmiştir. 14/03/2016 tarihinde yapılan yönetmelik değişikliği öncesindeki yönetmelik metninde “yüksek lisans” mezunu olmak şartı yer almakla birlikte ilanlarda yükseköğretim kurumları tarafından tezli yüksek lisans mezunu olmak şartı aranabilmekte ve tezsiz yüksek lisans

mezunları ile yüksek lisans derecesiyle mezun veren lisans programlarından mezun olanlar yine bu ilanlara başvuru yapamamaktaydı.

Öğretim Üyesi Dışındaki Öğretim Elemanı Kadrolarına Yapılacak Atamalarda Uygulanacak Merkezi Sınav ile Giriş Sınavlarına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik uyarınca “tezli yüksek lisans mezunu olmak” şartı bulunan ilanlara yüksek lisans derecesiyle mezun veren lisans programlarından mezun olanların başvurması mümkün değildir. Lisans eğitimlerini tamamlama tarihleri ne olursa olsun bu kişiler tezli yüksek lisans mezunu olarak kabul edilmeyeceklerdir.” denilmektedir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

4. **Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının “Dilekçe, bilgi edinme ve kamu denetçisine başvurma hakkı” başlıklı 74 üncü maddesinin üçüncü ve dördüncü fıkralarında;** “Herkes, bilgi edinme ve kamu denetçisine başvurma hakkına sahiptir. Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına bağlı olarak kurulan Kamu Denetçiliği Kurumu idarenin işleyişiyle ilgili şikâyetleri inceler” hükmü yer almaktadır.
5. **6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanunu’nun “Kurumun görevi” başlıklı 5 inci maddesinin birinci fıkrasında;** “Kurum, idarenin işleyişi ile ilgili şikâyet üzerine, idarenin her türlü eylem ve işlemleri ile tutum ve davranışlarını; insan haklarına dayalı adalet anlayışı içinde, hukuka ve hakkaniyete uygunluk yönlerinden incelemek, araştırmak ve idareye önerilerde bulunmakla görevlidir.” hükmü yer almaktadır.
6. **04/11/1981 tarih ve 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun “Lisans düzeyinde öğretim” başlıklı 43’üncü maddesinin ilk fıkrasında;** “.. Yükseköğretim kurumlarında, kuruluş özelliklerine ve ihtiyaçlarına göre yapılan eğitim - öğretim ve buna dayalı olarak verilen diplomalarla ilgili esaslar her üniversitece hazırlanacak öğretim ve sınav yönetmeliğinde belirtilir.” hükmü yer almaktadır.
7. **31/07/2008 tarihli ve 26953 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Öğretim Üyesi Dışındaki Öğretim Elemanı Kadrolarına Yapılacak Atamalarda Uygulanacak Merkezi Sınav ile Giriş Sınavlarına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin ‘Özel Şartlar’ başlıklı 7’inci maddesinin beşinci fıkrasında;** “Öğretim Görevlisi kadrosuna başvuru için aranacak özel şartlar şunlardır: a) Lisans düzeyinde eğitim yapılan birimlere (rektörlüğe bağlı bölümler dahil) başvuracak öğretim görevlisi adaylarında en az yüksek lisans mezunu veya lisans mezunu olmak şartıyla en az alanında on yıl tecrübeli olmak,” denilmektedir.
8. **09/1/2018 tarihli ve 30590 sayılı Resmî Gazetene yayımlanan Öğretim Üyesi Dışındaki Öğretim Elemanı Kadrolarına Yapılacak Atamalarda Uygulanacak Merkezi Sınav ile Giriş Sınavlarına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin 7’nci maddesinin üçüncü fıkrasında;** “(3) Öğretim görevlisi kadrosuna başvuracak adaylarda en az tezli yüksek lisans derecesine sahip olmak şartı aranır.” denilmektedir.
9. **1/7/1996 tarihli ve 22683 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği’nin 2’nci maddesinin b bendinde;** “Doktora programına başvurabilmek için adayların bir yüksek lisans derecesine veya Eczacılık ile Fen Fakültesi

diğer belgeler (referans mektubu, neden doktora yapmak istediğini belirten kompozisyon, uluslararası standart sınavlar vb.) ilgili senato tarafından düzenlenen yönetmelikle belirtilir. Ancak doktora programına öğrenci kabulünde ÜDS 'den en az 55 puan veya Üniversitelerarası Kurulca kabul edilen bir sınavdan bu puan muadili bir puan, yabancı uyruklu öğrenciler için ana dilleri dışında İngilizce, Fransızca ve Almanca dillerinden birinden ÜDS' den en az 55 puan veya Üniversitelerarası Kurulca kabul edilen bir sınavdan bu puan muadili bir puan alınması zorunlu olup, bu asgari puanların girilecek programların özelliklerine göre yükseltilmesi konusunda üniversite senatoları yetkilidir. ALES puanının % 50'den az olmamak koşuluyla ne kadar ağırlıkla değerlendirmeye alınacağı, ilgili senato tarafından belirlenir. İlgili üniversite veya yüksek teknoloji enstitüsü, yalnız ALES puanı ile de öğrenci kabul edebilir. ALES' e eşdeğer kabul edilen ve Yüksek Öğretim Kurulunca ilan edilen eşdeğer puanlar, her bir üniversitenin senato kararları ile yükseltilebilir. Ancak Güzel Sanatlar Fakülteleri ile Konservatuarlara öğrenci kabulünde ALES' e girmiş olma koşulu aranmaz." hükmü yer almaktadır.

Bilgilerinizi, konunun incelenerek yukarıdaki bilgiler ışığında aynı durumda olan yüksek lisans öğrencilerin mağduriyetlerinin giderilmesi hususunda gereğini arz ve rica ederim.

Prof. Dr. M. A. Yekta SARAÇ
Başkan Vekili

DAĞITIM

Geređi

- Milli Savunma Bak. na

Bilgi

- Üniv. Rek.ne

- Yüksek Tekn. Ens. Rek. ne

mezunlarının Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı tarafından düzenlenen esaslara göre bir laboratuvar dalında kazanılan uzmanlık yetkisine sahip olması gerekir. Doktora programlarına, lisans ve yüksek lisans başarı düzeyleri değerlendirilerek öğrenci kabul edilir. Kabul için yapılacak bilim sınavı sonuçları ile lisans ve yüksek lisans eğitimi sırasında alınan notların ne şekilde değerlendirmeye alınacağı ve ayrıca yabancı dil sınavı yapılıp yapılmayacağı, yapılması halinde hangi düzeyde yabancı dil bilgisi aranacağı ilgili senato tarafından belirlenir. Tezsiz yüksek lisans programından mezun olanların doktora programlarına kabulüne ilişkin esaslar ilgili üniversite senatosunca belirlenir.” denilmektedir.

10. 06/02/2013 tarih ve 28551 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan ‘1/7/1996 tarihli ve 22683 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği’ nde değişiklik yapılmasına dair Yönetmeliğin birinci maddesinde;

10.1. ‘Öğrenci kabulü’ başlıklı 2’nci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde; “Doktora programına başvurabilmek için adayların bir lisans veya tezli yüksek lisans diplomasına, hazırlık sınıfları hariç en az on yarıyıl süreli Tıp, Diş Hekimliği ve Veteriner Fakülteleri diplomasına, Eczacılık ve Fen Fakültesi lisans veya yüksek lisans derecesine veya Sağlık Bakanlığınca düzenlenen esaslara göre bir laboratuvar dalında kazanılan uzmanlık yetkisine sahip olmaları ... Lisans derecesiyle doktora programına başvuranların lisans mezuniyet not ortalamalarının 4 üzerinden en az 3 veya muadili bir puana sahip olmaları gerekir. Yüksek lisans derecesiyle doktora başvuracak olanların doktora programlarına kabulünde, ALES puanı yanı sıra lisans ve/veya yüksek lisans not ortalaması ve mülakat sonucu da değerlendirilir. ...” denilmekte;

10.2. 17’inci maddesi ile eklenen Geçici 3’üncü maddesinde; “Bu Yönetmeliğin 2’nci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi 6/2/2013 tarihinden önce tezsiz yüksek lisans programlarına kayıtlı olan öğrenciler hakkında uygulanmaz.” denilmektedir.

11. 20/04/2016 tarih ve 29690 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği’nin;

11.1. ‘Başvuru ve kabul’ başlıklı 16 ncı maddesinin birinci fıkrasında; “(1) Doktora programına başvurabilmek için adayların; a) Tezli yüksek lisans diplomasına sahip olmaları ve ALES’ten başvurduğu programın puan türünde 55 puandan az olmamak koşuluyla ilgili senato kararı ile belirlenecek ALES puanına sahip olmaları gerekir. b) Tıp, diş hekimliği, veteriner, eczacılık fakülteleri ile hazırlık sınıfları en az on yarıyıl süreli lisans diplomasına veya Sağlık Bakanlığınca düzenlenen esaslara göre bir laboratuvar dalında kazanılan uzmanlık yetkisine sahip olmaları ve ALES’ten başvurduğu programın puan türünde 55 puandan az olmamak koşuluyla senato tarafından belirlenecek ALES puanına sahip olmaları gerekir.” hükmünü; **ikinci fıkrasında;** “Hazırlık sınıfları hariç, on yarıyıl süreli lisans eğitimi alanlar yüksek lisans derecesine sahip sayılır.” hükmünü amirdir.

11.2. ‘Geçiş hükümleri’ başlıklı Geçici 1’inci maddenin üçüncü fıkrasında; “6/2/2013 tarihinden önce tezsiz yüksek lisans programlarına kayıtlı olan veya mezun olan öğrenciler doktora programlarına başvurabilir.” denilmektedir.

12. 14/05/2012 tarih ve 28292 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Atatürk Üniversitesi Ön Lisans ve Lisans Eğitim Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinin “Diplomalar ve verilme şartları” başlıklı 41’inci maddesinin yedinci fıkrasında; “Diplomaların şekli ve üzerinde yer alacak bilgiler, ilgili mevzuat hükümlerine göre belirlenir...”, “**Hüküm bulunmayan haller**” başlıklı 42 inci maddesinde; “*Bu Yönetmelikte hüküm bulunmayan hallerde; ilgili diğer mevzuat hükümleri ile YÖK, Senato ve ilgili yönetim kurulu kararları uygulanır.*”, hükümleri,

13. Atatürk Üniversitesi Senatosunun 15/2/2016 tarihli toplantısında kararlaştırılan “Atatürk Üniversitesi Diploma, Mezuniyet ve Diğer Belgelerin Düzenlenmesi ile İlgili Uygulama Esasları”nın Diplomalar başlıklı 5’inci maddesinde; “Öğrenim gördükleri programların bütün şartlarını yerine getirerek mezuniyet hakkı kazanan öğrenciler için, ...ğ) Enstitüdeki tezli veya tezsiz yüksek lisans programlarını tamamlayanlara Tezli Yüksek Lisans diploması veya Tezsiz Yüksek Lisans diploması,” verileceği kural altına alınmış, “**Yer alacak bilgiler**” başlıklı 8 inci maddesinde; “Diplomanın önyüzünde, üniversitenin adı ve logosu, öğrencinin mezun olduğu birimin adı, öğrencinin adı ve soyadı, mezuniyet tarihi, diploma numarası, diploma derecesi gibi bilgiler;...”, denilmektedir.

IV. KAMU DENETÇİSİ SN. ARIF DÜLGER’İN KAMU BAŞDENETÇİSİ’NE ÖNERİSİ

14. Kamu Denetçisi tarafından idarenin işleminin hukuka ve hakkaniyete uygun olduğu değerlendirilerek başvuru hakkında kısmen ret kısmen tavsiye kararı verilmesine ilişkin öneri Kamu Başdenetçisi’ne sunulmuştur.

V. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

A. Hukuka, Hakkaniyete ve İnsan Haklarına Uygunluk Yönünden Değerlendirme

15. Başvuru, Erzurum Atatürk Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği Bölümünden (3,5+1,5) 31/05/2007 tarihinde mezun olan başvuranın tezli yüksek lisans mezunu gibi değerlendirilmesi gerektiği iddiaları ile YÖKSİS bilgisinin yüksek lisans olarak değiştirilmesi ve öğretim görevlileri kadrolarına başvuru haklarının verilmesi talebi hakkındadır.

16. Somut olayda, başvuran Atatürk Üniversitesi Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı’na göndermiş olduğu 10/12/2018 tarih ve bila sayılı dilekçesinde mezuniyetinin yüksek lisans derecesi olduğu ancak YÖKSİS’de lisans mezunu gibi görüldüğünü ifade ederek, bilgilerin yüksek lisans şeklinde düzeltilmesini talep etmiş, anılan yükseköğretim Kurumu tarafından “... *tezsiz yüksek lisans derecesine sahip sayıldığınızdan Diş Hekimliği, Eczacılık ve Veteriner Fakültelerinde olduğu gibi lisans diploması düzenlenmiştir.*” denilerek başvuranın talebi reddedilmiştir.

17. Başvuranın, CİMER üzerinden iletmış olduğu 28/12/2018 tarihli dilekçesine ise “... diplomanız ile ilgili talep etmiş olduğunuz bilgilere ilişkin Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı'nın, 14/06/2010 tarih ve ... sayılı yazısına istinaden almış olduğunuz diploma yüksek lisans diploma düzeyinde sayılmakta olup mezunlarına ise lisans diploması verilmiştir.” denilerek başvuranın talebi adigeçen yükseköğretim kurumu tarafından reddedilmiştir.

18. Başvuran, Yükseköğretim Kurulu Başkanlığına göndermiş olduğu 14/12/2018 tarihli ve bila sayılı dilekçesinde ise ‘Öğretim Üyesi Dışındaki Öğretim Elemanı Kadrolarına Yapılacak Atamalarda Uygulanacak Merkezi Sınav ile Giriş Sınavlarına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin’ 7’nci maddesindeki özel şartlar kısmında tezli yüksek lisans sahibi olmanın getirilmesinin geriye dönük hak kaybı oluşturduğunu iddia ederek gereğinin yapılmasını talep etmiş, YÖK tarafından 16/04/2019 tarihli ve E.24933 sayılı yazı ile 3 no’lu paragrafta yer alan yanıt verilmiştir.

19. Başvuranın YÖKSİS’te yer alan mezuniyet bilgisinin yüksek lisans olarak değiştirilmesine ilişkin talebi incelendiğinde; Kurumumuza 24/02/2017 tarihinde Atatürk Üniversitesi hakkında Diplomasının "Yüksek Lisans Diploması" şeklinde düzenlenmesi talebi ile Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Matematik Bölümünden mezun olan bir başvuran tarafından yapılan başvuruya ilişkin Kurumumuz tarafından 24/08/2017 tarih ve E.10158 sayılı bir Tavsiye Kararı verildiği görülmektedir. Anılan Tavsiye Kararına konu başvuran 2003 yılında mezun olmuş ancak 2015 yılında diplomasının düzenlenmesi talebinde bulunmuştur. Atatürk Üniversitesi Rektörlüğü Yükseköğretim Kurulu Başkanlığının Atatürk Üniversitesi Rektörlüğüne göndermiş olduğu 14/06/2010 tarih ve 019530 sayılı yazı gerekçesi ile başvurana lisans diploması düzenlediğini ifade etmiştir. Mevcut başvuruda, aynı yazı gerekçe gösterilerek başvuranın YÖKSİS bilgileri lisans olarak bildirilmiştir. Anılan Tavsiye Kararında;

“ ... Yükseköğretim Kurulu Başkanlığının Atatürk Üniversitesi Rektörlüğüne göndermiş olduğu 14/06/2010 tarih ve 019530 sayılı yazıda; “.. Eğitim Fakülteleri bünyesinde yer alan Fizik, Kimya ile Matematik Öğretmenliği Programlarının öğrenim sürelerinin 5 yıl olması nedeniyle söz konusu yönetmelik çerçevesinde yüksek lisans düzeyinde sayılmakta olup mezunlarına ise lisans diploması verilmesi gerekmektedir.” denildiği, bahse konu yazının lisansüstü programlarda kayıtlı erkek öğrencilerin tehir işlemleri ile ilgili yaşadıkları mağduriyetlerin giderilmesi amacı ile gönderildiği, görüş niteliğinde olduğu, bağlayıcı nitelikte bir Yükseköğretim Genel Kurul kararı olmadığı, dahası başvuranın mağduriyetine konu somut olaya uygulanamayacağı, aksi halde başvuranın kazanılmış hakkına ilişkin hukuka uyarlığı bulunmayan bir işlem niteliği taşıyacağı açıktır.

Başvuruya konu uyumsuzluğa ilişkin mevzuata bakıldığında, 2547 sayılı Kanun ile diplomaların düzenlenmesine ilişkin esasların her üniversitece hazırlanacak öğretim ve sınav yönetmeliğinde belirtileceğinin kural altına alındığı (bkz. 6 no’lu Prg.),

Öte yandan, başvuranın tamamlamış olduğu programın 2013 - 2014 eğitim öğretim yılı itibariyle kaldırılması nedeniyle başvuranın durumunun mevcut Atatürk Üniversitesi Yönetmelik ve Usul ve Esaslar kapsamında yer almadığı, başvuranın, Eğitim Fakültelerinin yeniden yapılandırılması çerçevesinde 1997 – 1998 eğitim öğretim yılı itibariyle başlatılan ve 2013 – 2014 eğitim ve öğretim yılında sonlandırılan, ortaöğretim alan öğretmenliği

programlarının öğrenim süresinin 5 yıla çıkarılarak (3,5 + 1,5) birleştirilmiş lisans artı tezsiz yüksek lisans uygulamasına tabi olduğu, bu kapsamda hazırlık hariç on yarıyılı tamamlayarak o dönemki mevzuat çerçevesinde mezun statüsünü haiz olduğu ve yüksek lisans derecesi almaya hak kazandığı, bu hakkın geçici mezuniyet belgesi ile de idare tarafından beyan ve teyit edildiği görülmektedir.

*Bilindiği üzere, mezuniyet bir kazanılmış hak olup bu hak diploma ile tespit ve beyan/ilan edilmektedir. Öğrenciye mezuniyet belgesi veya diploma verilmesi işlemi ise geçmişteki bir durumu tespit eden, beyan edici nitelikte ve geçmişe etkili bir idari işlem olup **başvuranın durumu değerlendirilirken diplomayı almayı hak ettiği tarihteki ilgili mevzuat hükümlerinin gözetilmesi ve eşitlik ilkesinin sonucu olarak, emsallerine düzenlendiği şekilde diploma tanzim edilmesi gerekmektedir.***” denildiği görülmektedir.

20. Somut olayda, başvuranın Atatürk Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği Bölümünden (3.5+1.5) 31/05/2007 tarihinde mezun olduğu, diplomasında **“lisansla birleştirilmiş tezsiz yüksek lisans programını başarı ile tamamlayarak yüksek lisans derecesi almaya hak kazanmıştır”** denildiği, ancak mezuniyet ve diploma bilgisinin YÖKSİS’te yüksek lisans derecesine ilişkin bir ibarenin yer almadığı, İdarenin Kurumumuza iletmiş olduğu yazıda diplomasının yüksek lisans diploması olduğu ancak lisans diploması verildiği (bkz. 2 no’lu prg.) yanıtı verilmiştir. Ancak, yukarıda açıklandığı üzere, mezuniyet bir kazanılmış hak olup bu hak diploma ile tespit ve beyan/ilan edilmektedir. Başvuran mezun olduğu dönemdeki mevzuat kapsamında tezsiz yüksek lisansı tamamlamıştır. **Bu durumda kazanılan hakkın ilanı niteliğinde bir belge olan diplomanın lisans diploması olarak kabul edilmesinin hukuka uyarlığı bulunmamaktadır.**

21. YÖKSİS Türkiye’de faaliyet gösteren tüm devlet ve vakıf üniversitelerinin, okuyan ve mezun olan öğrenci kayıtlarının yer aldığı ilgili Kurum ve Kuruluşlarla entegre bir bilgi sistemi olup benzer şekilde YÖKSİS’e lisans mezunu bilgisi olarak girilmesinin başvuranın kazanılmış hakkının ilanı ve paylaşımını yanıltıcı şekilde yer almasına sebebiyet vereceği açıktır. Bu çerçevede, İdarenin başvuranın talebini reddettiği 03/01/2019 tarih ve E.1900001812 sayılı yazısı ile 25/01/2019 tarih ve E.1900028857 sayılı yazılarının yerinde olmadığı, başvuranın diploma bilgisinin YÖKSİS’e diplomada yazdığı şekli ile yüksek lisans derecesi olarak aktarılması gerektiği değerlendirilmektedir.

22. Başvuranın Öğretim Üyesi Dışındaki Öğretim Elemanı Kadrolarına Yapılacak Atamalarda Uygulanacak Merkezi Sınav ile Giriş Sınavlarına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelikte yapılan 09/11/2018 tarihli değişikliğin hak kaybına neden olduğu iddiası incelendiğinde; Yüksek Lisans Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği’nde 06/02/2013 tarihinden önce yani Yönetmelik değişikliğinin yürürlüğe girdiği tarihten evvel kayıt olan tezsiz yüksek lisans programlarına kayıt olan öğrencilerde hak kaybı yaşanmaması amacıyla geçiş hükmü getirildiği, benzer geçiş hükümlerinin mezkur Yönetmeliğe de getirilerek başvuranın anılan Yönetmelikten faydalanma talebi hakkında olduğu anlaşılmaktadır.

23. Bu çerçevede şikâyete konu her iki Yönetmelik incelendiğinde;

- 22.1.** 1/7/1996 tarihli ve 22683 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği’nde 06/02/2013 tarihinde yapılan değişiklik ile Geçici 3’üncü madde eklenerek “Bu Yönetmeliğin 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi 6/2/2013 tarihinden önce tezsiz yüksek lisans programlarına kayıtlı olan öğrenciler hakkında uygulanmaz.” denildiği;
- 22.2.** Anılan bend ile doktora programlarına başvuru yapabilmek için gerekli asgari yükseköğrenim düzeyinin belirlendiği, Üniversitelerarası Kurul tarafından hazırlanan ve 8 no’lu paragrafta yer verilen mülga Yönetmeliğe göre doktora programına başvuracak adayların yüksek lisans derecesine sahip olmaları şartı bulunduğu,
- 22.3.** 06/02/2013 tarihli Yönetmelik ile doktora programına kabul koşullarının lisans veya tezli yüksek lisans diplomasına veya *en az on yarıyıl süreli Tıp, Diş Hekimliği ve Veteriner Fakülteleri diplomasına, Eczacılık ve Fen Fakültesi lisans veya yüksek lisans derecesine veya Sağlık Bakanlığınca düzenlenen esaslara göre bir laboratuvar dalında kazanılan uzmanlık yetkisine sahip olmak şeklinde değiştirildiği,*
- 22.4.** Mevcut Yönetmelikte (bkz. 11 no’lu prg.) ise başvurabilecek adayların tezli yüksek lisans mezunu, tıp, diş hekimliği, veteriner, eczacılık fakülteleri ile hazırlık sınıfları en az on yarıyıl süreli lisans diplomasına sahip olma koşulu şeklinde değiştirildiği, ayrıca mevcut Yönetmelikte (bkz. 11.1. no’lu prg.) hazırlık sınıfları en az on yarıyıl süreli lisans diplomasına sahip olanların yüksek lisans derecesine sahip olduğu kuralının ikinci fıkrada ayrıca düzenlendiği görülmektedir.
- 24.** Buna göre, 1996 yılından bu yana doktora kabul şartlarına bakıldığında bitirilen Fakültenin özelliğine göre bir yüksek lisans derecesi ya da bir uzmanlık yetkisine sahip olma şartının bulunduğu, bu şartın tezli yüksek lisans diplomasına sahip olmak şeklinde değiştirildiği ancak hazırlık sınıfları en az on yarıyıl süreli lisans diplomasına sahip olanlara da, dolayısıyla başvuran ile aynı statüde olanların doğrudan doktora başvuru hakkının devam ettiği anlaşılmaktadır. Ancak, başvuranın dilekçesine konu ettiği geçiş hükümlerinin (bkz. 11.2. no’lu prg.) başvuranın statüsündeki kişilerin kazanılmış haklarını korumak amacıyla getirilmediği görülmekte olduğundan başvuranın geçiş hükümleri ile haklarının korunması talebi yerinde değildir.
- 25.** Başvuran, Kurumumuza iletmiş olduğu dilekçesinde buraya kadar açıklanan Yönetmelik değişiklikleri ve Yönetmeliğe eklenen geçiş hükümlerinin birlikte değerlendirilmesi neticesinde kendisinin de mezunu olduğu hazırlık sınıfları en az on yarıyıl süreli lisans programı mezunlarının tezli yüksek lisans mezunu gibi değerlendirilmeleri gerektiğini iddia etmekte buradan hareketle Öğretim Üyesi Dışındaki Öğretim Elemanı Kadrolarına Yapılacak Atamalarda Uygulanacak Merkezi Sınav ile Giriş Sınavlarına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik kapsamında öğretim görevlisi kadrolarına başvuru haklarının olduğunu, daha önceden bu kadrolara başvuru hakları var iken 09/11/2018 tarihinde mezkûr Yönetmelikte yapılan değişiklik ile bu haklarından mahrum kaldıklarını ifade etmektedir.

26. Bu çerçevede mezkur Yönetmeliğe ilişkin değişiklikler incelendiğinde; mülga Yönetmelik hükmünde öğretim Görevlisi kadrosuna başvuru için aranacak özel şartlar arasında az yüksek lisans mezunu olmak olduğu, 3 no’lu paragrafta YÖK tarafından da belirtildiği gibi en az tezli yüksek lisans mezunu olmak şartının 14/03/2016 tarihli değişiklik ile getirildiği, 09/11/2018 tarihli ve 30590 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Yönetmelik (bkz. 8 no’lu prg.) ile anılan Yönetmeliğin yürürlükten kaldırıldığı görülmektedir.
27. Bu itibarla, başvuranın Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği uyarınca doktora programına başvuru hakkının saklı olduğu, bu hakkın da Yönetmeliğin 16’ıncı maddesinin birinci fıkrasının ikinci bendinde yer alan” *hazırlık sınıfları en az on yarıyıl süreli lisans diplomasına ... sahip olmaları...*” ibaresi ile aynı Yönetmelik hükmünün ikinci fıkrasında yer alan “*Hazırlık sınıfları hariç, on yarıyıl süreli lisans eğitimi alanlar yüksek lisans derecesine sahip sayılır.*” cümlesi ile sağlandığı, anılan Yönetmelik düzenlemelerinin başvuranın mezunu olduğu programın tezli yüksek lisans programı gibi görülmesini mümkün kılmayacağı değerlendirilmektedir. Öte yandan, Öğretim Üyesi Dışındaki Öğretim Elemanı Kadrolarına Yapılacak Atamalarda Uygulanacak Merkezi Sınav ile Giriş Sınavlarına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik uyarınca 14/03/2016 tarihinden bu yana öğretim görevlisi olmanın özel şartları arasında tezli yüksek lisans derecesine sahip olmanın yer aldığı, ancak mülga Yönetmelik ile de başvurana ve emsallerine daha önce sağlanan herhangi kazanılmış bir haktan bahsetmenin mümkün olmadığı anlaşılmaktadır. Nitekim İdarenin öğretim görevlisi alım koşullarına ilişkin şartları değiştirmesinde hukuka aykırılık bulunmamaktadır.

28. Tüm dosya kapsamı değerlendirildiğine;

27.1. Başvuranın tamamlamış olduğu programın ‘Lisansla Birleştirilmiş Tezsiz Yüksek Lisans’ programı olduğu, tamamlanan program neticesinde hak kazanılan diplomanın yüksek lisans diploması olduğu, bu nedenle YÖKSİS bilgisinin Atatürk Üniversitesi Rektörlüğü Öğrenci İşleri Dairesi tarafından yüksek lisans derecesi olarak düzeltilmesi gerektiği değerlendirilmekte;

27.2. Diğer yandan, ‘Öğretim Üyesi Dışındaki Öğretim Elemanı Kadrolarına Yapılacak Atamalarda Uygulanacak Merkezi Sınav ile Giriş Sınavlarına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik’te 14/03/2016 tarihinde yapılan değişikliğe dek öğretim görevlisi kadrolarına başvurmak için yüksek lisans mezunu olmanın yeterli olduğu, ancak bu durumun başvurana bir kazanılmış hak sağladığından söz etmenin mümkün olmadığı değerlendirildiğinden bu yöndeki talebinin reddi gerektiği sonuç ve kanaatine varılmaktadır.

B. İyi Yönetim İlkeleri Yönünden Değerlendirme

29. İyi yönetim ilkelerine 28/03/2013 tarihli ve 28601 mükerrer sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin "İyi yönetim ilkeleri" başlıklı 6 ncı maddesinde yer verilmiş olup; **Atatürk Üniversitesi Rektörlüğünün kararların gerekçeli olması, karara karşı başvuru yollarının gösterilmesi ilkelerine uymadığı ve Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı'nın**

kararlarında karara karşı başvuru yollarının gösterilmesi ilkesine uymadığı tespit edildiğinden, İdarelerin bahse konu ilkelere uygun davranması önerilmektedir.

VI. HAK ARAMA ÖZGÜRLÜĞÜNE İLİŞKİN AÇIKLAMA

30. 6328 sayılı Kanununun 21 inci maddenin birinci fıkrası uyarınca başvurunun Kurum tarafından reddedilmesi hâlinde, (varsa) durmuş olan dava açma süresi gerekçeli ret kararının ilgiliye tebliğinden itibaren kaldığı yerden işlemeye başlar, 21 inci maddenin ikinci fıkrası uyarınca ise tavsiye kararı üzerine otuz gün içinde herhangi bir işlem tesis edilmez veya eylemde bulunulmaz ise (varsa) durmuş olan dava açma süresi kaldığı yerden işlemeye devam edecek olup ilgili idarenin işlemine karşı Erzurum İdare Mahkemelerinde yargı yolu açıktır.

VII. KARAR

Yukarıda açıklanan gerekçe ve dosya kapsamına göre **BAŞVURUNUN KISMEN REDDİ ve KISMEN KABULÜ ile;**

Başvuranın, *‘Öğretim Üyesi Dışındaki Öğretim Elemanı Kadrolarına Yapılacak Atamalarda Uygulanacak Merkezi Sınav ile Giriş Sınavlarına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik’* kapsamında tarafına öğretim görevlisi kadrolarına başvuru hakkı tanınması talebinin **REDDİNE;**

Atatürk Üniversitesi Rektörlüğü’nün **başvuranın diplomayı hak ettiği tarihteki ilgili mevzuat hükümleri gözetilerek YÖKSİS mezuniyet bilgisinin yüksek lisans şeklinde düzeltilmesi yönünde ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE TAVSİYEDE BULUNULMASINA ;**

6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun 20’nci maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca, **ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ** tarafından bu karar üzerine tesis edilecek işlemin otuz gün içinde Kurumumuza bildirilmesinin zorunlu olduğuna, Kararın, **BAŞVURANA ve ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ’NE** tebliğine, Türkiye Cumhuriyeti Kamu Başdenetçisince karar verildi.

e-imzalıdır
Şeref MALKOÇ
Kamu Başdenetçisi